

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

An Ardteistiméireacht 2023

**Aistriúchán
Ar Scéim Mharcála**

An Pholaitíocht agus an tSochaí

Ardleibhéal

Nóta do mhúinteoirí agus do scoláirí faoi úsáid na scéimeanna marcála foilsithe

Níl na scéimeanna marcála a fhoilsíonn Coimisiún na Scrúduithe Stáit ceaptha lena n-úsáid mar cháipéisí astu féin. Is áis riachtanach iad ag scrúdaitheoirí a théann faoi oiliúint i léirléamh agus i gcur i bhfeidhm ceart na scéime. Mar chuid den oiliúint sin, as measc rudaí eile, déantar samplaí d'obair na scoláirí a mharcáil agus déantar plé ar na marcanna a bhronntar, mar mhaithe le cur i bhfeidhm ceart na scéime a shoiléiriú. Déanann Scrúdaitheoirí Comhairleacha monatóireacht ar obair na scrúdaitheoirí ina dhiaidh sin le cinntiú go gcuirtear an scéim mharcála i bhfeidhm go comhleanúnach agus go beacht. Bíonn an Príomhscrúdaitheoir i bhfeighil an phróisis agus is gnách go mbíonn Príomhscrúdaitheoir Comhairleach ag cuidiú leis. Is é an Príomhscrúdaitheoir an t-údarás deiridh i dtaca le cé acu a cuireadh an scéim mharcála i bhfeidhm i gceart ar aon phíosa d'obair iarrthóra nó nár cuireadh.

Is cáipéisí oibre na scéimeanna marcála. Cé go n-ullmhaítear dréachtscéim mharcála roimh an scrúdú, ní chuirtear bailchríoch uirthi go dtí go gcuireann scrúdaitheoirí i bhfeidhm ar obair iarrthóirí í agus go dtí go mbailítear agus go meastar an t-aiseolas ó na scrúdaitheoirí uile, i bhfianaise raon iomlán na bhfreagraí a thug na hiarrthóirí, leibhéal foriomlán deacrachta an scrúdaithe agus an ghá le comhleanúnachas caighdeán a choimeád ó bhliain go bliain. Aistriúchán ar an scéim chríochnaithe atá sa cháipéis fhoilsithe seo, mar a cuireadh i bhfeidhm ar obair na n-iarrthóirí uile í.

Is cóir a nótaíl i gcás scéimeanna ina bhfuil freagraí nó réitigh eiseamláireacha nach bhfuil sé i gceist a chur in iúl go bhfuil na freagraí ná na réitigh sin uileghabhálach. D'fhéadfadh sé go bhfuil leaganacha éagsúla nó malartacha ann a bheadh inghlactha freisin. Ní mór do na scrúdaitheoirí tuilleanas gach freagra a mheas agus téann siad i gcomhairle lena Scrúdaitheoirí Comhairleacha nuair a bhíonn amhras orthu.

Scéimeanna Marcála san am atá le teacht

Ní cóir talamh slán a dhéanamh d'aon rud a bhaineann le scéimeanna marcála san am atá le teacht bunaithe ar scéimeanna a bhí ann cheana. Cé go mbíonn na bunphrionsabail mheasúnachta mar an gcéanna, is féidir go mbeadh athrú ar shonraí marcála cineál áirithe ceiste i gcomhthéacs na páirte a bheadh ag an gceist sin sa scrúdú foriomlán bliain áirithe ar bith. Bíonn sé de fhreagracht ar an bPríomhscrúdaitheoir bliain áirithe ar bith a dhéanamh amach cén tslí is fearr a chinnteoidh go measfar obair na n-iarrthóirí go cothrom agus go cruinn, agus go gcoimeádfar caighdeán comhleanúnach measúnachta ó bhliain go bliain. Dá réir sin, d'fhéadfadh gnéithe de struchtúr, de mhionsonraí agus de chur i bhfeidhm na scéime marcála in ábhar áirithe athrú ó bhliain go bliain gan rabhadh.

Agus breithniú á dhéanamh ar an scéim mharcála seo, ba cheart aird a bheith ar an méid seo a leanas:

- Braitheann na mionsonraí a theastaíonn in aon fhreagra ar an gcomhthéacs agus ar an gcaoi a gcuirtear an cheist, agus ar an líon marcanna atá ar fáil don fhreagra ar an scrúdpháipéar.
- Caithfear focail, nathanna cainte nó frásaí a úsáid i gceart i gcomhthéacs agus níor cheart iad a bhréagnú, agus más léir go n-úsáidtear go mícheart iad nó go mbréagnaítear iad, ní féidir na marcanna a thabhairt.
- Mar riail ghinearálta, más ann d’amhras faoi bhailíocht aon fhreagra, ní mór do scrúdaitheoirí dul i gcomhairle lena scrúdaitheoir comhairleach sula mbronnar marcanna.
- Níl na moltaí ná na samplaí srl. a thugtar sa scéim uileghabhálach agus is féidir glacadh le freagraí malartacha bailí eile srl.

An méid a leanas atá i gceist leis an bpróiseas marcála:

- Léitheoireacht agus anailís ar na freagraí go léir
- Leithdháileadh marcanna ar na comhpháirteanna de réir na scéime comhaontaithe.

NÓTAÍ A ÚSÁIDTEAR SA MHARCÁIL

CUIREANN IN IÚL AN POINTE INA RAIBH MARCANNNA BRONNTA

NÍL AN T-EOLAS BAILÍ / CUIREANN IN IÚL GO RAIBH AN ROINN SEO FEICTHE AGUS LÉITE AG AN SCRÚDAITHEOIR

SEEN

LEATHANACH FEICTHE AG AN SCRÚDAITHEOIR

ROINN A

Ceist 1

Tá 15 cheist ann nach mór d'iarrthóirí 10 gcinn acu a fhreagairt.

50 marc - 10 x 5 mharc

(a) Tabhair gné dhearfach amháin agus gné dhiúltach amháin de chomhrialtas.

3 mharc + 2 mharc

D'fhéadfaí le freagraí tagairt a dhéanamh do:

Dearfach

- Léiríonn sé speictream polaitiúil níos leithne
- Léiríonn sé réimse níos leithne tuairimí agus daoine

Diúltach

- Is féidir le páirtithe níos lú cumhacht dhíríreach (neamhdhaonlathach) a bheith acu
- D'fhéadfadh go mbeadh ar pháirtithe comhréiteach a dhéanamh maidir lena ngealltanais réamhthoghcháin (forógra) sa chomhrialtas

Freagra an-mhaith 3M

Freagra maith 2M

Freagra réasúnta 1M

Freagra maith 2M

Freagra réasúnta 1M

Nóta: Má thugtar 2M nó níos lú ar an gcéad phointe, marcáil an dara pointe as 3M

(b) Déan trácht ar dhearcadh an duine óig seo maidir leis an rannpháirtíocht, a tógadh as tuarascáil a choimisiúnaigh an Chomhghuaillíocht um Chearta Leanaí agus a foilsíodh in 2022.

5 mharc

D'fhéadfaí le freagraí tagairt a dhéanamh do:

- Ní leor labhairt amach chun athrú a dhéanamh – ní mór gníomh a dhéanamh
- Ní mór do dhaoine óga an cumas le haghaidh rannpháirtíocht ghníomhach a fhorbairt

Trácht an-mhaith 4 - 5M

Trácht maith 2 - 3M

Trácht réasúnta 0 - 1M

(c) Tabhair láidreacht amháin agus laige amháin a bhaineann leis an Seanad.

3 mharc + 2 mharc

D'fhéadfaí le freagraí tagairt a dhéanamh do:

Láidreachtaí

- Soláthraíonn sé seiceálacha agus frithchothromaíocht don Dáil
- Tugann sé daoine/seanadóirí ag a bhfuil taithí éagsúil chuig an Oireachtas

Laige

- Ní dhéanann sé ionadaíocht do na toghthóirí ar fad
- Tá cumhachtaí an-teoranta aige

Freagra an-mhaith	3M
Freagra maith	2M
Freagra réasúnta	1M

Freagra maith	2M
Freagra réasúnta	1M

Nóta: Má thugtar 2M nó níos lú ar an gcéad phointe, marcáil an dara pointe as 3M

(d) D'fhoilsigh an tAire Nic an tSaoi Bille le déanaí chun dlíthe a nuashonrú lena ndéantar coir den fhuathchaint agus chun reachtaíocht a rith in aghaidh coireanna fuatha den chéad uair i ndlí na hÉireann. Déan trácht ar an ngá le Bille den sórt sin in Éirinn.

5 mharc

D'fhéadfaí le freagraí tagairt a dhéanamh do:

- D'fhéadfadh foréigean agus freagairtí ionsaitheacha a bheith mar thoradh ar fhuathchaint
- Teachnt chun cinn na fuathchainte go háirithe trí ardáin na meán sóisialta
- Cur síos ar shampla ábhartha

Trácht an-mhaith	4 - 5M
Trácht maith	2 - 3M
Trácht réasúnta	0 - 1M

(e) Déan trácht ar an íomhá seo i gcomhthéacs chumas an duine aonair i dtaca le maireachtáil ar shlí inbhuanaithe.

5 mharc

D'fhéadfaí le freagraí tagairt a dhéanamh do:

- Geilleagar Ciorclach
- Mearfhaisean
- Cad is brí le hinbhuanaithe
- Na meáin mar uirlis chun tionchar a imirt
- Freagracht aonair

Trácht an-mhaith	4 - 5M
Trácht maith	2 - 3M
Trácht réasúnta	0 - 1M

(f) Tabhair dhá phíos eolais faoi comhthionól Thuaisceart Éireann.

3 mharc + 2 mharc

D'fhéadfaí le freagraí tagairt a dhéanamh do:

- Is é an rialtas cineachta do Thuaisceart Éireann é
- Próisis toghcháin - córas PR-STV/'D'Hondt'
- Tugtar CTRanna ar chomhaltaí tofa
- Is é an Chéad-Aire sa tionól an ceannaire ar an bpáirtí is mó tar éis toghcháin

Freagra an-mhaith 3M

Freagra maith 2M

Freagra réasúnta 1M

Freagra maith 2M

Freagra réasúnta 1M

Nóta: Má thugtar 2M nó níos lú ar an gcéad phointe, marcáil an dara pointe as 3M

(g) Déan cur síos ar an rud a chiallaíonn sé nuair a dhéanann stáit comhaontú le gníomhú ar son cearta a chur i bhfeidhm 'a mhéid is féidir de réir a gcumais'.

5 mharc

D'fhéadfaí le freagraí tagairt a dhéanamh do:

- 'oibleagáid láithreach' agus 'tuiscint de réir a chéile'
- Iompróirí dualgas agus sealbhóir ceart
- Cur síos ar shampla ábhartha

Cur síos an-mhaith 4 - 5M

Cur síos maith 2 - 3M

Cur síos réasúnta 0 - 1M

(h) Mínigh go hachomair teoiric amháin ina n-aithnítear an timpeallacht agus an geilleagara bheith ina saincheisteanna domhanda atá nasctha le chéile agus nach mór dul i ngleic leo go háitiúil. Ainmnigh teoiricí a luaitear leis an teoiric sin.

3 mharc + 2 mharc

Míniú an-mhaith 3M

Míniú maith 2M

Míniú réasúnta 1M

Smaointeoir tábhachtach: Shiva (nó smaointeoir ábhartha ar bith eile)

2 mharc

- (i) **Déan trácht ar an ráiteas seo a postáladh ar leathanach Twitter Ard-Rúnaí na Náisiún Aontaithe, Antonio Guterres.** 5 mharc

- Saoirse an phreasa
- Freagracht Shóisialta an phreasa
- Iad siúd a bhfuil cumhacht a choinneáil freagrach

Trácht an-mhaith	4 - 5M
Trácht maith	2 - 3M
Trácht réasúnta	0 - 1M

- (j) **‘Baineann comhionannas inscne le cearta daonna, leis an gceartas agus le cothrom na féinne.’ Ní mór é a bheith mar thaca faoinár n-idirghníomhaíocht go léir mar shochaí.’ Déan trácht ar an ráiteas sin atá sa *Tuarascáil ón Tionól Saoránch maidir le Comhionannas Inscne 2021*.** 5 mharc

Trácht an-mhaith	4 - 5M
Trácht maith	2 - 3M
Trácht réasúnta	0 - 1M

- (k) **Rinne an Garda Síochána comóradh i nDeireadh Fómhair 2022, cothrom an ama a bunaíodh iad 100 bliain roimhe sin. Cén ról atá ag an nGarda Síochána i gcomhthéacs an chonartha shóisialta in Éirinn?**

5 mharc

D'fhéadfaí le freagraí tagairt a dhéanamh do:

- Cosaint daoine agus maoine
- Sábháilteacht do chách
- Forfheidhmiú an dlí
- Cearta an duine aonair agus cearta comhchoiteanna a chothromú

Míniú an-mhaith	4 - 5M
Míniú maith	2 - 3M
Míniú réasúnta	0 - 1M

- (l) **I do thuairim féin, an éiríonn leis an stiallchartún thíos dúshlán na steiréioíopaí inscne a thabhairt? Tabhair cúis le do fhreagra.** 5 mharc

Cúis an-mhaith	4 - 5M
Cúis mhaith	2 - 3M
Cúis réasúnta	0 - 1M

- (m) Nuair a cuireadh an cheist ar chóir d'Éirinn fanacht mar bhall den Aontas Eorpach, d'aontaigh 88% de na daoine gur chóir. Dá gcuirfí an cheist sin ortsa, cén freagra a thabharfá? Mínigh do fhreagra. 5 mharc

Míniú an-mhaith	4 - 5M
Míniú maith	2 - 3M
Míniú réasúnta	0 - 1M

- (n) Bain dhá thátal as na sonraí thíos ó Dhaonáireamh Thuaisceart Éireann, 2021. 3 mharc + 2 mharc

Conclúid an-mhaith	3M		
Conclúid mhaith	2M	Conclúid mhaith	2M
Conclúid mheasartha	1M	Conclúid mheasartha	1M

Nóta: Má thugtar 2M nó níos lú ar an gcéad pointe, marcáil an dara pointe as 3M

- (o) Mínigh go hachomair cúis amháin leis an tearcfhorbairt agus mol bealach amháin chun dul i ngleic leis an gceist sin. 3 mharc + 2 mharc

D'fhéadfaí le freagraí tagairt a dhéanamh do:

Cúiseanna

Bochtaineacht
Saothrú
Cogadh
Easpa bonneagair

Togra

Oideachas
Pleanáil
Infheistíocht
Comhar idirnáisiúnta

Fáth: Cur síos an-mhaith 3M
Cur síos maith 2M
Cur síos réasúnta 1M

Réiteach
Cur síos maith 2M
Cur síos réasúnta 1M

Nóta: Má thugtar 2M nó níos lú ar an gcéad pointe, marcáil an dara pointe as 3M

ROINN B

Ceist 2 – 150 marc

(a) De réir Dhoiciméad A, cad is cuspóir don Tuarascáil ar Imirce Dhomhanda?

10 marc

Míniú an-mhaith ar an gcuspóir	8 - 10M
Míniú maith ar an gcuspóir	4 - 7M
Míniú measartha ar an gcuspóir	0 - 3M

(b) Déan trácht ar ‘The New Humanitarian’ mar fhoinsé sonraí.

10 marc

Trácht an-mhaith	8 - 10M
Trácht maith	4 - 7M
Trácht réasúnta	0 - 3M

(c) Scríobh anailís chriticiúil ar chur i láthair na fianaise sa dá dhoiciméad.

20 marc

Anailís chriticiúil an-mhaith	16 - 20M	anailís chriticiúil shoiléir, chruinn, léirsteanach agus tagairt inti don dá dhoiciméad
Anailís chriticiúil mhaith	11 - 15M	ábhartha ach gan léargas, gan tagairt ach do dhoiciméad amháin
Anailís chriticiúil mheasartha	6 - 10M	teoranta, easpa soiléireachta
Anailís chriticiúil lag	0 - 5M	frithráiteach nó mearaithe

(d) Agus tagairt agat don eolas atá sa dá dhoiciméad, cad iad na cúiseanna leis an imirce éigeantach agus leis an díláithriú?

20 marc

Freagra an-mhaith	16 - 20M	soiléir, cruinn, léirsteanach
Freagra maith	11 - 15M	ábhartha ach gan léargas
Freagra réasúnta	6 - 10M	teoranta, easpa soiléireachta
Freagra lag	0 - 5M	frithráiteach nó mearaithe

- (e) Agus fianaise ón dá dhoiciméad á húsáid agat, tabhair breac-chuntas ar an ardú suntasach i líon na ndaoine atá díláithrithe ina dtír féin (DDT). **20 marc**

An-mhaith	16 - 20M	cruinn, neamhspleách, léirsteanach
Maith	11 - 15M	ábhartha ach gan léargas
Réasúnta	6 - 10M	teoranta, easpa soiléireachta
Lag	0 - 5M	frithráiteach nó mearaithe

- (f) Déan trácht ar 'drochiarmhairtí i dtaca leis an daonnúlachas agus le cearta daonna' is féidir a bheith mar thoradh ar mhíbhainistiú na himirce. **20 marc**

D'fhéadfaí le freagraí tagairt a dhéanamh do:

- Foscadh míchuí/Plódú i gcampaí
- Cailliúint dhínit an duine
- Tionchar ar an oideachas
- Gáinneáil ar dhaoine
- Teaghlaigh a scaradh óna chéile
- Tionchar ar an tsláinte
- Cailliúint ceart fostaíochta
- Mí-úsáid agus dúshaothrú

Trácht an-mhaith	16 - 20M	trácht neamhspleách, léirsteanach
Trácht maith	11 - 15M	ábhartha ach gan léargas
Trácht réasúnta	6 - 10M	teoranta, easpa soiléireachta
Trácht lag	0 - 5M	frithráiteach nó mearaithe

- (g) Ag tarraingt duit ar an dá dhoiciméad agus ar na híomhánna thíos, cad iad na tátail is féidir leat a bhaint astu faoin imirce dhomhanda agus faoin díláithriú? **50 marc**

Conclúidí (30 marc)

An-mhaith	24 - 30M	fócasaithe, léargasach
Maith	17 - 23M	comhleanúnach, ábhartha
Réasúnta	9 - 16M	teoranta, lochtach
Lag	0 - 8M	mearaithe, míchruinn.

Úsáid as doiciméid (20 marc)

An-mhaith	16 - 20M	úsáid chuimsitheach as doiciméid
Maith	11 - 15M	úsáid bhunúsach as doiciméid
Réasúnta	6 - 10M	úsáid teoranta as doiciméid
Lag	0 - 5M	tá úsáid na ndoiciméad doiléir nó míchruinn.

Roinn C

Aiste dhioscúrsach a mharcáil:

1. Léigh an aiste go léir gan aon mharcanna a bhronnadh.
2. Marcáil an aiste ag baint úsáid as an gcritéir marcála agus cur na marcanna le chéile.
3. Déan athbhreithniú ar an marc iomlán a bhronntar ag baint úsáid as na tuairiscíní banda gráid.
4. Chun an t-athbhreithniú mairc iomláin a chur i gcrích arís ag baint úsáid as an gcritéir.

CRITÉIR MHARCÁLA

	Sármhaith	An-mhaith	Maith	Réasúnta	Lag
Réamhrá (I)	Tugtar go díreach faoin gceist, soiléirítear í agus cuirtear i gcomhthéacs í.	Tugtar go díreach faoin gceist agus cuirtear í i gcomhthéacs.	Tugtar faoin gceist go réasúnta ach le beagán comhthéacsaithe.	Tugtar faoin gceist go neamhshoiléir gan comhthéacsú ar bith.	Ní thuigtear an cheist go pointe nó amach is amach.
10 marc	9 - 10	7 - 8	5 - 6	3 - 4	0 - 2
Eolas (K)	Tuiscint shoiléir chriticiúil. Eolas fairsing ar an gceist.	Aiste loighciúil an-mhaith bunaithe ar eolas agus tuiscint chuimsitheach ar an gceist. Níl earráidí suntasacha ar bith nó aon rud fágtha ar lár.	Aiste réasúnta bunaithe ar bhuneolas ach is beag an tuiscint ar an gceist. Beagán earráidí agus rudaí fágtha ar lár ann.	Aiste mhearaithe bunaithe ar leath-thuiscint den cheist. Tá earráidí suntasacha agus cuid mhór rudaí fágtha ar lár.	Léiríonn aiste lag beagán eolais nó gan eolas ar bith ar an gceist. D'fhéadfaí leis an eolas a bheith mícheart nó frithráiteach.
20 marc	18 - 20	14 - 17	10 - 13	5 - 9	0 - 4
Fianaise (E)	Aithnítear agus ceistítear go héasca réimse leathan foinsí fianaise atá ábhartha, údarásach agus inchreidte.	Aithnítear agus ceistítear réimse dóthanach fianaise atá ábhartha, údarásach agus inchreidte.	Aithnítear agus ceistítear réimse teoranta fianaise le spleáchas foriomlán ar shonraí gan chruthú.	Tá an fhianaise atá curtha i láthair simplíoch nó mearaithe. Níl ach baint dhoiléir ag an fhianaise leis an topaic.	Níl ach beagán fianaise nó gan fianaise ar bith curtha ar fáil / ní bhaineann an fhianaise don cheist.
20 marc	18 - 20	14 - 17	10 - 13	5 - 9	0 - 4
Anailís & Sintéis (A)	Argóint shármhaith bunaithe ar anailís chriticiúil agus grinn ar an bhfianaise.	Argóint an-mhaith bunaithe ar anailís chriticiúil agus grinn ar an bhfianaise.	Argóint mhaith bunaithe ar anailís bhunúsach den fhianaise.	Tá an argóint lochtach le fianaise teoranta ar anailís/anailís fhánach le míchruinneas suntasach.	Tá an argóint curtha le chéile go dona, mearaithe nó míloighciúil. Tá an anailís lag.
15 mharc	13 - 15	10 - 12	7 - 9	4 - 6	0 - 3
Meastóireacht (V)	Comhtháthaítear peirspictíochtaí comparáideacha / malartacha go cuimsitheach. Tagtar ar chonclúidí léirsteanacha, neamhspleácha agus tugtar údar lena s(h)easamh féin go muiníneach.	Comhtháthú an-mhaith ar dhearcthaí comparáideacha/malartacha ar an argóint. Conclúidí neamhspleácha an-mhaith cruthaithe & a seasamh féin comhfhadaithe.	Comhtháthú an-mhaith ar dhearcthaí comparáideacha/malartacha ar an argóint. Tagtar ar chonclúidí neamhspleácha agus tugtar údar tugtar lena s(h)easamh féin.	Comparáideach teoranta / tuairimí agus dearcthaí malartacha. Conclúidí teoranta neamhspleácha & ar an údar dá seasamh féin.	Gan tuairimí ná dearcthaí comparáideacha ar bith. Gan conclúidí neamhspleácha nó gan údar lena s(h)easamh féin.
15 mharc	13 - 15	10 - 12	7 - 9	4 - 6	0 - 3
Comhtháthú (C)	Tá an t-eagrúchán agus bainistíocht ar thuairimí agus dearcadh sármhaith. Béim agus soiléire sármhaith tríd is tríd. Struchtúr sármhaith	Tá an t-eagrúchán agus bainistíocht ar thuairimí agus dearcadh an-mhaith. Béim agus soiléire an-mhaith ar fud. Struchtúr an-mhaith.	Tá an t-eagrúchán agus bainistíocht ar smaointe bunúsach. Struchtúr réasúnta	Eagrúchán agus bainistíocht teoranta ar smaointe agus iad mearaithe. Struchtúr lag.	Tá easpa struchtúir, eagrúcháin, comhleanúnachais, béime, comhthéacs agus soiléire san aiste.
20 marc	18 - 20	14 - 17	10 - 13	5 - 9	0 - 4

BANDAÍ GRÁID NA haISTE

H1 90 + 100 Marc	H2 80 - 89 Marc	H3 70 - 79 Marc	H4 60 - 69 Marc	H5 50 - 59 Marc	H6 40 + 49 Marc	H7 30 - 39 Marc	H8 0 - 29 Marc
Tá an freagra ciallmhar; struchtúr maith ann agus tugann an fhianaise éagsúla, ábhartha agus cruinn tacaíocht do ag baint úsáid as fianaise chomparáideach. Tá eolas cuimsitheach ar riachtanais an taisc shoiléir chomh maith le tuiscint agus smaointeoireacht neamhspleách. Tá an rannpháirtíocht ar an ábhar domhain agus tá údar cuimsitheach tugtha leis na breithiúnais agus na conclúidí a thugtar. Léiríonn an freagra seo eolas mionsonraithe bunaithe ar smaointeoireacht chriticiúil, léargas domhain, béim ghéar, argóint chumasach agus tá fianaise agus foinsí ag tabhairt tacaíocht do.	Díríonn an freagra go soiléir agus go stuama ar an gceist a gcuirtear. Tá struchtúr an-mhaith ag na hargóintí agus iad tacaíthe comhaontaithe ag fianaise ábhartha, cruinn agus éagsúla. Tá na pointí eagraithe go fíormhaith agus tá argóint chiallmhar an-mhaith curtha i láthair le dearthaí comparáideacha. Tá rannpháirtíocht chriticiúil an-mhaith leis an ábhar. Breithiúnais agus conclúidí neamhspleácha curtha ar fáil agus le húdar réasúnta.	Díríonn an freagra go soiléir ar an gceist a socraíodh. Tuigtear go breá le héilimh na ceiste. Tugtar tacaíocht mhaith do phointí le fianaise chruinn agus ábhartha go hiondúil. Tá na pointí eagraithe go maith agus tá argóint chiallmhar curtha. Tá fianaise de rannpháirtíocht chriticiúil leis an ábhar agus tá údar réasúnta ag na breithiúnais agus conclúidí atá curtha ar fáil.	Léiríonn an fhreagairt tuiscint bhunúsach ar an gceist. Tugann an fhreagairt aghaidh go réasúnta ar an gceist a leagadh síos. Eolas bunúsach ar an gceist. Tá na pointí a dhéanfar ábhartha agus beidh siad tacaíthe ag roinnt tagairtí bailí agus léaráid. D'fhéadfaí áfach, go bhfuil na pointí fágtha ina n-aonair agus níl siad comhtháite ina iomláine isteach in argóint chomhaontaithe. Beidh roinnt breithiúnas agus conclúidí neamhspleácha curtha ar fáil le beagán údair.	Léiríonn na freagraí go dtuigtear an cheist go measartha maith Eolas teoranta ar an gceist agus déanann na freagraí pointí éiginnte agus is beag an fhianaise a úsáidtear atá bailí agus oiriúnach. Tá na pointí a rinneadh teoranta agus ní dhéantar forbairt ar an bhfianaise go hargóint láidir agus comhaontuithe. Rannpháirtíocht chriticiúil theoranta leis an ábhar agus bíonn easpa conclúidí atá comhaontuithe agus neamhspleách sna freagraí dá bharr.	Léiríonn na freagraí nach dtuigtear an cheist ach go pointe áirithe. Tá easpa béime soiléire sa fhreagra agus beidh nós aige imeacht ón bpointe nó ó phointe go pointe. Tógann an achoimre agus athrá áit an phlé go minic. Eolas teoranta ar an gceist le fíorbheagán fianaise chun tacaíocht a thabhairt do na pointí atá déanta. Tá rannpháirtíocht chriticiúil theoranta nó níos aon rannpháirtíocht leis an ábhar. Tá na breithiúnais agus conclúidí a chuirtear ar fáil neamhchinnte le fíorbheagán údair. D'fhéadfaí athléamh a bheith riachtanach chun an chiall a thuiscint.	Léiríonn an freagra gur tuigeadh na ceisteanna go pointe áirithe agus go bhfuil an bhéim an bhfreagra go dona. D'fhéadfaí cúpla pointe bailí a gcuirtear in iúl ach níl nasc eatarthu d'aon ghnó chun argóint a dhéanamh agus nach bhfuil fianaise ar bith ann chun tacú leis na freagraí atá déanta. Níl fianaise ar bith ann de rannpháirtíocht chriticiúil leis an ábhar. Ní dhearna an t-iarrthóir breithiúnas, níor chruthaigh siad conclúidí neamhspleácha nó níor chuir siad údar ar fáil ar a dtuairim nó seasamh féin.	Léiríonn an freagra go dtuigtear an cheist go dona nó ní thuigfean an cheist in aon chór. Freagra an-dona nach gcuirtear, ar an gcuid is fearr de, ach píosaí scríobtha d'eolas le beagán nó gan pointí ábhartha ar bith. Ní chuirtear argóintí nó fianaise ar bith ar fáil chun tacaíocht a thabhairt ar éilimh ar bith atá déanta. Tá an freagra an-dona agus tá easpa béime agus tá an léitheoir mearaithe. D'fhéadfaí le cúpla pointe a bheith míchruinn amach is amach nó neamhábhartha leis an gceist.

Nóta: Bí cúramach gan phionós a ghearradh ar ghiorracht sciliúil, ná cúiteamh d'fhad gan údar.

TUAIRISC TIONSCADAIL SAORÁNACHTA

Réasúnaíocht agus taighde

- Mínigh an chúis leis an ngníomh atá roghnaithe agat a dhéanamh.
- Tabhair cuntas soiléir ar aidhmeanna an tionscadail saoránachta, na modhanna roghnaithe chun na haidhmeanna seo agus an plean gnímh a bhaint amach. Sa chás go bhfuil tionscadal grúpa ar bun, aithnítear aidhmeanna an dá ghrúpa don tionscadal agus na haidhmeanna a bhí agat mar dhuine chun do ról a chomhlíonadh.
- Achoimre a thabhairt ar an taighde a dhéantar lena n-áirítear na príomhthorthaí taighde (sonraí) a chur an gníomh ar an eolas. Déan trácht ar na foinsí eolais a bhaintear úsáid as chun an ngníomh a chur ar an eolas ar rudaí ar nós ábhair gréasánbhunaithe, litríocht, agallaimh, agus foinsí eile.
- Déan cinnte go gcuireann tú tagairtí iomlána sa roinn *Tagairtí agus Leabharliosta* ag deireadh na tuairisce.

An tionscadal saoránacht a chur i bhfeidhm

- Achoimre ar na gníomhartha a rinneadh leis an tionscadal a dhéanamh a chur ar fáil. Sa chás go bhfuil tionscadal grúpa i gceist, déan idirdhealú idir gníomhartha an ghrúpa agus do ghníomhartha aonair ag baint úsáid as “muid” nó “mise” de réir mar is cuí.
- Déan anailís ar ghnéithe éagsúla an phlean gnímh, lena n-áirítear dúshláin ar bith a casadh air agus conas a chuathas i ngleic leis na dúshláin seo
- Déan cur síos ar thorthaí an tionscadail.

Machnamh a dhéanamh ar na scileanna a fuarthas agus na scileanna a forbraíodh

- Machnamh a dhéanamh go géar ar an léargas pearsanta agus an t-eolas a d'fhoghlaim tú faoin ábhar seo ó thosaigh tú an tionscadal.
- Aithnítear agus déantar cur síos ar na scileanna a chuir tú forbairt orthu trí d'obair ar an tionscadal seo le tagairt áirithe a dhéanamh ar d'obair le daoine eile agus a bheith éifeachtach go pearsanta.
- Míniú go gonta an ról a bhíonn ag machnamh, aiseolas ó dhaoine eile, agus an fhoghlaim ón gcúrsa ort agus an tionscadal le déanamh agat.

TIONSCADAL SAORÁNACHTA – ROINN A

Réasúnaíocht agus Taighde

35 marc

Míniú ar an réasúnaíocht

Sármhaith	6 - 7M	
An-mhaith	4 - 5M	(7 marc)
Maith	2 - 3M	
Réasúnta	0 - 1M	

Aidhmeanna an tionscadail le plean gnímh a leagann na modhanna amach atá ag teastáil chun na haidhmeanna seo a bhaint amach

Sármhaith	10 - 12M	
An-mhaith	7 - 9M	(12 mharc)
Maith	4 - 6M	
Réasúnta	0 - 3M	

Achoimre ar an méid a aimsiú agus na foinsí

Sármhaith	10 - 12M	
An-mhaith	7 - 9M	(12 mharc)
Maith	4 - 6M	
Réasúnta	0 - 3M	

Tagairtí agus Leabharliosta - Cúl an leabhráin a sheiceáil

(4 mharc)

TIONSCADAL SAORÁNACHTA - ROINN B

An tionscadal saoránacht a chur i bhfeidhm

45 marc

Achoimre ar na gníomhaíochtaí a rinneadh (Muid / Mé féin)

Sármhaith	12 - 15M	
An-Mhaith	8 - 11M	(15 mharc)
Maith	4 - 7M	
Réasúnta	0 - 3M	

Anailís chriticiúil ar an bplean gnímh

Sármhaith	12 - 15M	
An-mhaith	8 - 11M	(15 mharc)
Maith	4 - 7M	
Réasúnta	0 - 3M	

Torthaí

Sármhaith	12 - 15M	
An-Mhaith	8 - 11M	(15 mharc)
Maith	4 - 7M	
Réasúnta	0 - 3M	

TIONSCADAL SAORÁNACHTA - ROINN C

Machnamh a dhéanamh ar na scileanna a fuarthas agus na scileanna a forbraíodh

20 marc

Eolas agus léargas faoin gceist

An-Mhaith	5 - 6M	(6 mharc)
Maith	3 - 4M	
Réasúnta	0 - 2M	

Scileanna

An-mhaith	5 - 6M	(6 mharc)
Maith	3 - 4M	
Réasúnta	0 - 2M	

Frithchaitheamh

An-mhaith	4M	(4 mharc)
Maith	3M	
Réasúnta	0 - 2M	

Aiseolas agus foghlaim

An-Mhaith	4M	(4 mharc)
Maith	3M	
Réasúnta	0 - 2M	

